Հատը 3 եւ կէս ղրուշ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
Սուրիա [illegible] ոսկիով
Վեցամսեայ 35 » »
Արտասահմ. երկ. 4 տոլար
Վեցամսեայ 2,50 »
Իրաք եւ Պարսկ. 1 անգլ. ոսկի

ԱԶԴԱԿ

Շաբաթ
11 ՅՈՒՆԻՍ 1927

Հասցէ՝ «AZTAG»
Journal Armenien
B. P. 587
Beyrouth—Liban

Ա. Տարի — Կը հրատարակուի Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը — Թիւ 28

Խմբագրական

ԱՇԽԱՐՀԷ ԱՇԽԱՐՀ

Երկար ամիսներու կարօտեցաւ Քրիստափոր Գոլոմպոս, իր առագաստանաւով Նոր Աշխարհը անկնելու համար։ Ատկէ վերջ կատարեալ արկածախնդրութիւն կը նկատուէր ծովագնացութեան կրկնումը: Մեր օրերուն՝ շնորհիւ գիտութեան - կատարած յառաջդիմական քայլերուն, տարիներն ու ամիսները շաբաթներու վերածուեցան՝ կտրելու համար Ատլանտեանի հսկայական տարածութիւնը: Ու ահա գիտութեան վերջին խօսքը. յանդուգն Լինտպէրկ 32 ժամէն իր սաւառնակով Նիւ—Եորքէն կը հասնի Փարիզ:

Պէտք չէ զարմանալ այն փառաւոր ընդունելութեան, որուն արժանացաւ Ամերիկացի օդանաւորդը, ինչպէս քիչ անդին կը նկարագրէ մեր Փարիզի թղթակիցը։ Յաջողութիւնը աննախընթաց էր։ Հազիւ տասն եւ հինգ օր անցած այն օրէն, երբ երկու անձնուէր Ֆրանսացիներ՝ Նունժէսըր եւ Գոլին ձեռնարկեցին նոյն փորձին, բայց անհետ կորսուեցան. ոչ մէկ հետք մինչեւ այսօր։

Հակառակ յաջորդ վտանգին, թերեւս այս երկուզժորդներու մեռած մարմիններուն վրայէն «Թռչող խելագարը» ապացոյցը տուաւ որ գիտութիւնն ու մարդկային նորք թռիչքը կ'արհամարհէ վտանգը, կ'անտեսէ մահուան սպառնալիքը։ Ինք՝ օրուան հերոսը, Նիւ—Եորքէն օդանաւ նստած պահուն յայտարարած էր արդէն՝ «Ես մահապարտեալի խուցը կը մտնեմ, եթէ Փարիզ հասնիմ, կը նշանակէ ներման արժանացած եմ»։

Սաւառնակի գիւտը և անոր աստիճանական զարգացման փուլերը բազմաթիւ մարդկային զոհեր են խլած: Մինչեւ հիմայ, երբ կատարելագործութեան աստիճանին վրայ կը գտնուի օդանաւորդութիւնը, անպակաս են ամենօրեայ արկածները։ Բայց անոնք կարծես գոգիւ հեւ ստուն խուզարկութիւններուն։ Նունկէսըր կը կորսուի, ու ահա Լինտպէրկ մը երևան կուգայ՝ սկսուած գործը յաջողցնել ու Անոր յաղթանակէն վերջ երկու Անգլիացի օդանաւորդներ՝ Լոնտոնէն Հնդկաստան մէկ թռիչքով, ու ճամբան իրենց նպատակակէտին քիչ մնացած կ'ստիպուին վար իջնել։ Չկարծուի որ կը յուսահատին անոնք, զարմանալի չի պիտի ըլլայ, երբ անոնք վաղը նորէն կէտը վերադառնան՝ կրկնելու համար փորձը։ Ուրիշ երկու յանդուգն սաւառնորդներ՝ Քոսթ և Ռինիօ, Պալքաւ լիճէն Ֆրանսա ճամբայ ելած են. երկու թռիչքով Թոքիօ հասնելու համար. այս փորձի յաջողութիւնը պիտի կտրէ ուղիղ գծով տեւողութեան մրցանիշը։ Իտալացի օդանաւորդ՝ Մարքիզ տը Փինէտօ, նախընթաց փորձի մը ընթացքին՝ առջի օր իր օդանաւով Ազօրեան կղզիներու մօտ ծովը ինկած է. բարեբաղդաբար սաւառնորդը ոչ մէկ վնաս չէ կրած։

Այս բոլորը կ'ապացուցանեն, որ գիտութեան սէրն ու եղբայրասիրական աւիւնը տարուէ տարի նոր թափ կուտայ մարդկութեան։ Թերեւս այս շարժումը պատճառ պիտի դառնայ որ ազգերը աւելի իրար մօտ գան և հոգեկան կապերով կապուին իրարու։ Այդ կ'ապացուցանէ ֆրանսացի ժողովուրդին ցոյց տուած ընդունելութիւնը հերոս Լինտպէրկին. կ'ապացուցանէ նաեւ այն՝ որ անհատներ իրենց այս կամ այն արարքով վճռական ազդեցութիւն կը ձգեն ժողովուրդներու ճակատագրին վրայ։ Նունկէսըր մը պատճառ և գոգիւ կուտայ բազմաթիւ փորձերու կրկնումին: Ան իր օրինակով առաջնորդ կը հանդիսանայ երիտասարդութեան քայլերուն, կը մղէ զանոնք անձնազոհութեան և նուիրումի։ Հզօր է օրուան յաղթականը, հպարտ զայն ծնող ժողովուրդը, հզօր է գիտութիւնը ինքը:

Բնոյ նախանձ մըն է, որ ծայր կուտայ խիստ բնական կերպով մեր կուրծքին տակ՝ երբ ականատես կ'ըլլանք ազգերու և ժողովուրդներու նման մրցակցութեանց. և կ'սկսի երկար խորհրդածութիւններու շարք [illegible] մեր գանկին մէջ՝ տխուր և զսպուած կատաղութեամբ։

Աշխարհէ աշխարհ, մեծ ու փոքր ազգերը, որոնք տէր են ուրոյն ճակատագրի մը, թռիչք կուտան իրենց ֆիզիքական և հոգեկան ապրումներուն. իսկ մենք գոյութեան պայքարի անհաւասար հարցին դէմ, որ կը մաշեցնէ: Մէկը փոքր նոր ճանապարհներ կորոնէ, միւսը կտոր մը հողի համար կը մաշի։

Ազատ հայրենիքներու մէջ է որ ժողովուրդները Լինտպէրկներու յաղթանակը կը տօնեն, այդ պատճառաւ ալ հասկնալի է այն Լինտպէրկեան յամառութիւնը որ երևան կը բերէ հայ գաղափարական երիտասարդութիւնը՝ ստեղծելու համար այդ հայրենիքը։

Ամերիկացի օդանաւորդին յաջողութիւնը, այս խորհրդածութեան կը մղէ մեզ։

Կարդացէ՛ք 4րդ էջի վրայ, օրուան հերոսը՝ Լինտպէրկի խօսքը: հետաքրքիր ճամբու պատմութիւնը:

ԱԶԱՏ ԵՒ ԱՆԿԱԽ ՔԻՒՐՏԻՍՏԱՆ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Համատան 20 Մայիս.— Վերջերս քիւրտ ապստամբները եռանդագին աշխատանքի են լծուած։ Ապստամբական շրջաններէն եկող քիւրտերը շատ խանդավառուած կը տեսնուին և զանազան զրուցներ կը պատմեն մղուած կռիւներու մասին: Այսպէս, կը պատմեն թէ անցած ամսուան վերջերը Տէրսիմի մէջ քիւրտ ապստամբները զօրաւոր յարձակում մը գործած են պահակ զինուորներուն վրայ և մեծ վնասներով փախուստի մատնած զանոնք։

Թրքական նահանգներու հրամանատարութիւնը նոր ուժեր փոխադրած է Տէրսիմի շրջանը և ապստամբներու դէմ հալածանքի հրաման արձակած, բայց պարտութեան մատնուելով քաշուած են անոնք իրենց դիրքերը։ Կը կարծուի թէ թիւրք զինուորները նոր յարձակումներու պիտի սկսին մօտերս, սակայն քիւրտերը անվախ կը տեսնուին և պատրաստ։

Անցած ամիս Պարսկաստանի մէջ գումարուած քրտական համագումարը, որուն մասնակցած էին գրեթէ բոլոր ապստամբ շրջաններու ցեղապետները ու աշիրէթապետները, նմանապէս Պարսկաստանի մէջ գտնուող ցեղապետները, նոր թափ և նոր եռանդ տուաւ քիւրտ յեղափոխականներուն։ Համագումարի նախագահն էր ծերունազարդ ցեղապետ Շէյխ Մահմուտ և հռչակաւոր չէթէապետ Սմկօ։ Քիւրտիստանի անտառներու ապստամբ պետերը ուխտ ըրած են շարունակելու իրենց ազատագրական պայքարը, մինչեւ իրականացումն իրենց երազներուն։

Այս համաժողովը, որուն աշխատանքներուն արդիւնքը խիստ գաղտնի կը պահուի դեռ, միաձայնութեամբ որոշած է և հռչակած ազատ և անկախ Քիւրտիստան և թագաւոր նշանակած՝ Շէյխ Մահմուտը, իսկ Սմկօ՝ պատերազմական նախարար: Այս որոշման և կարգադրութեան համաձայն գտնուած են առանց բացառութեան բոլոր ցեղապետները։ Ներկայ ազատ Քիւրտիստանի սահմաններն են արեւելքէն Պարսկաստան, քրտական գաւառներն ու լեռները, արեւմուտքէն Վանի սահմանամերձ լեռնաստաններն ու գաւառները, հարաւէն՝ Մուսուլի հիւսիսային գաւառները, իսկ հիւսիսէն տաճկական և պարսկական լեռնաշղթաները։

Այս սահմաններու բնակչութիւնը արդէն զուտ քիւրտեր են և ազատ լեռնաշխարհի մը բոլոր յատկութիւններովը օժտուած։ Քիւրտ ցեղապետները և ժողովուրդը մեծ վստահութիւն և յարգանք ունին իրենց նորահռչակ թագաւորին և պատերազմական նախարարին հանդէպ։

Շէյխ Մահմուտ 25 տարիներէ ի վեր կառավարիչն է Մուսուլի նահանգին Բարզան անունով լեռնաստանի, որուն մէջ նահապետական կեանքով 60.000 քիւրտեր կ'ապրին։ Ան ներկայիս 60 տարեկան քաջակորով և ուժիմ ծերունի մըն է և ղեկավարը այդ շրջանի ցեղերուն։ Սուլթան Համիտ շատ աշխատեցաւ վերջ տալ Շէյխ Մահմուտի կեանքին դաւադրութեամբ մը, վախնալով ապագայ դժուարութիւններէ, բայց չի յաջողեցաւ։ Անոր բոլոր մարդիկը զինուած են, ձիավոր, քաջ և միշտ պատրաստ իրենց շէյխին հրամանին։

Սմկօն փորձառու և հին քիւրտ զինուորական մըն է. իր ցեղի ղեկավարն է և համակրանք կը վայելէ ամբողջ քիւրտ ցեղերու մօտ: Սմկօն բազմաթիւ անգամներ կռիւներ ունեցած է տաճկական և պարսկական կառավարութիւններու հետ և միշտ ալ կրցած է խուսափիլ անոնց դաւադրութիւններէն։

Քրտական այս նոր շարժումը ի հարկէ չափազանց պիտի վրդովէ տաճկաստանի և պարսկաստանի հանգիստը և անոնք խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնեն, բայց ապարդիւն, որովհետեւ կայծը անհամեմատելիօրէն ծաւալած է և քիւրտ ժողովրդի պայքարը անխուսափելի դարձած։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՈՎԿԻԱՆՈՍԸ ՊԱՐՏՈՒԱԾ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Փարիզ 3 Յունիս.— Միլիոնատէր Օրթէյն 25 000 տոլար կը խոստանար այն յանդուգն օդանաւորդին, որ մէկ թռիչքով 140 ժամուան մէջ, առանց որ և է տեղ կանգ առնելու կտրէր Ատլանտեան Ովկիանոսի վրայէն, Փարիզ—Նիւ-Եորք 5800-6000 քիլոմէթր հեռաւորութիւնը։

Ատլանտեան ովկիանոսը Փարիզէն Նիւ-Եորք, օդանաւով կտրելու առաջին փորձը տուին երկու Ֆրանսացի օդանաւորդներ՝ Շարլ Նունժէսսէր և Գոլի։

Մին՝ վարպետ մեքենավար և միւսը փորձառու հասկցող օդերեւութաբանական փոփոխութիւններէն և գործ ըրած Ատլանտեանի բոլոր կողմերը։

Դրամը որքան չնչին՝ կեանքերու արժէքին հետ, յաղթանակի փառքը այնքան մեծ պիտի ըլլար։ Ֆրանսան յանձին Նոնժէսսէրի և Գոլիի չէ որ այդ գծի վրայ կը գտնուէին, այլ նաեւ ուրիշ պետութիւններ, Ամերիկա, Անգլիա, Իտալիա և այլն, որոնք ալ պատրաստ են նետուելու առաջ, սակայն առաջին փորձը զիրենք կը դնէ նախանձութեան մէջ։

1927 8 Մայիս կիրակի առաւօտ Նոնժէսսէր և Գոլի մեկնեցան Փարիզի Պուրժէ օդանաւային կայանէն, ժամը 5 30ին, հազարաւոր հոգիներու յաջողութեան մաղթանքներով։

Երկու օդանաւ ուղեկցեցան իրենց մինչեւ Էթրիթա։

Օդանաւը կարելի եղածին չափ թեթեւ էր։ Օդանաւորդները իրենց հետ ունէին ոչ մէկ հաղորդակցութեան միջոց, իրենց ծանրութեան հետեւանքով։

Եւ ահա «Սպիտակ Թռչունը» կը նետէր ինքզինք ովկիանի անհունութեան մէջ, յանուն գիտութեան յաղթանակին։ Մինչ անոնք անցքին կը սաւառնէին ամպերէն բարձր, ամբողջ Փարիզի ժողովուրդը և անոնց հետ ամբողջ աշխարհ կը սպասէր անոնց յաջողութեան լուրին: Իրիկուան թերթերուն պատուհաններուն առջեւ խռնուած էր անհաշուելի բազմութիւն մը, տեղեկութիւն առնելու համար քաջարի օդանաւորդներէն։

Արդէն Փարիզի թերթերը, Երկուշաբթի իրիկուան իրենց թիւերով կը ծանուցանէին անոնց ժամանելը Նիւ-Եորք և անոնց փառաւոր ընդունելութիւնը Ամերիկայի կողմէ:

Փարիզի ժողովուրդը փառաւոր յաղթանակի անօրինակ յաջողութենէն յուզուած, ուրախութեամբ կարտասուէր և հուրրաներու և կեցցէներու թերթիկները կը լեցնէին քաղաքը: Ու եկած լուրերը իրարու ետեւէ կը հաստատուէին, նոյնիսկ կառավարական նուագախումբը խանդավառ և խելայեղ «Մարսէյյէզը» կը հնչեցնէր Նոնժէսսէրի տան դրան առջեւ. Սակայն ուրախութեան յաջորդեց հիասթափումը. Լուրերը յաջորդաբար պաշտօնական աղբիւրներէ հերքուեցան։ «Սպիտակ Թռչունը» ոչ մէկ հետք ձգած էր և ոչ ալ լուր ունէր անկէ։

Ֆրանս. թերթերը կը շարունակէին դեռ տարբեր-տարբեր լուրեր հաղորդել և որոնք հետզհետէ կը հերքուէին։ Ամէն մարդ իր կարծիքին հետ էր։ Ոչ ոք լուր ունէր անոնց ողջ կամ առողջ ըլլալու մասին։

Ենթադրողներ կան որ Նունժէսսէր և Գոլի հասած են Իրլանտա և այնտեղի կղզիներէն մէկուն մէջ իջեւանած։

Հիմնուած զանազան նմանօրինակ դէպքերու ժողովուրդը կը յուսայ գտնել զանոնք ողջ-առողջ։

Օրուան նիւթն է այն. ամէն տեղ, ամենուն խօսակցութեան առարկան և ամէնուն յիշողութեան մէջ թարմ:

Ամերիկեան հսկայ ընդծովեաներ շոգենաւեր և թորփիլանաւածներ գացին փնտռելու Ֆրանսացի օդանաւորդները, սակայն ապարդիւն:

Աշխարհի պատմութեան յանդգնութեան էջը դարձաւ և սեւցաւ թերեւս մահովը զոյգ հերոս ֆրանսացիներու, որոնց համարձակութիւնը և քաջութիւնը աննկարագրելի է։ Ֆրանս. կառավարութիւնը կը կորանցնէ յանձին Նոնժէսսէրի և Գոլիի ամենաքաջ և տաղանդաւոր օդանաւորդներ, որոնք իր պատմութեան մէջ յաղթանակի շատ մը դրուագներ արձանագրած են։

Կը պատրաստուի մեծ և հսկայ արձան մը կանգնել ի յիշատակ Նոնժէսսէրի և Գոլիի, այն տեղը, ուր բաժնուեցան ֆրանսայէն:

⁂

Ֆրանսացի օդանաւորդներէն յետոյ ամերիկացիներն էին որ պիտի փորձէին կտրել Նիւ-Եորք—Փարիզ թռիչքը:

Շարլս Լինտպէրկ, 25 տարեկան ամերիկացի երիտասարդ մը, 1927 Մայիս 21 ուրբաթ կէսօրէն իր թռիչքը կ'առնէր՝ Նիւ-Եորքէն Փարիզ գալու համար։ Հեռագիրները իրարու ետեւէ կը հաստատէին։ Անակնկալ զարմացումը այս երիտասարդին համար եղաւ այն, որ բոլորովին մինակ ինքն էր որ պիտի կտրէր Ատլանտեանը իր The spirit of st.Louis օդանաւով։

Փարիզի ժողովուրդը անձկութեամբ կը սպասէր անոր ժամանման։ Յաջորդաբար Հավասի հեռագիրները կուգային հաստատել Լինտպէրկի զանազան վայրերէ անցնիլը։ Իրիկուան թերթերը խոշոր տառերով կը ծանուցանէին անոր Իրլանտա հասնիլը և ժամը 9 կամ 10ին արդէն պիտի ըլլար Փարիզի Պուրժէ կայանը։

150,000 է աւելի բազմութիւն մը խռնուած էր կայարան։ 25.000 ինքնաշարժեր իրար ետեւէ կը սպասէին շարժելու։ Թռամվայները կանգ առած էին։ Սէնթ Լուիի [illegible] ամենամեծ փարոսը իր մէկ միլիոն մոմ ուժով լոյս կարձակէր, Լինտպէրկի նշանակէտ մը ծառայելու համար։ Կայանին հսկայ փարոսները, լոյսի ողողման մէջ կը պահէին դաշտը։

Ամերիկեան դեսպան Պ. Հէյրիքի տեղին վրայ կը սպասէր: Ժողովուրդը կ'եռար ինքն իր մէջ։ Վերջապէս ժամը 10,10ին օդանաւ մը երեւցաւ, թռչուն մը որ կը սաւառնէր երկինքի մթութեան մէջ։ Մի քանի պտոյտներէ վերջ, ահա օդանաւ մը կեցած էր դաշտին մէջտեղը։ Ինչ խանդավառութիւն.. օդանաւորդը [illegible]

...ները եղաւ անծանօթ զինուորին, որուն յարգանքներ մատուցանելէ վերջ հիւրասիրուեցաւ ամերիկեան դեսպանին կողմէ։

Ֆրանսական բոլոր թերթերը լեցուն էին ներբողներով։

Արգարյավոյն ընդունելութիւն եղաւ այս հերոսին, որ յաղթած էր ովկիանոսի ամենէն ալիքներուն։

Ֆրանս. Հանրապետութեան նախագահ Գ. Տումերկ հեռագրով շնորհաւորութիւններ յայտնեց Գ. Քուլիճին։ Ու յաջորդ օրը ինքն իր ձեռքով պատուոյ լեգէոնի ասպետ խաչը կախեց յանդուգն Լինտպէրկի կուրծքէն։

Գիրա... օր, ի պատիւ Լինտպէրկի պարգ... ամերիկեան դրօշակ։

Հեռագիրներ կը տեղային Անգլիոյ Ժորժ Թագաւորէն, Պելճիգայի Ալպէր Թագաւորէն Զուիցերիոյ նախագահէն, Շուէտիոյ նախագահէն, իրենց մօտ հրաւիրելով յանդուգն երիտասարդը։ Յանդգամ ասուլթիւնը որ կը տիրէր Ֆրանսայի մէջ աննկարագրելի էր։ Ամէն մարդ կը խօսի անոր մասին, իր յանդգնութեան գովեստներ հիւսելով։ Դրամական նուէրներ անհաշուելիօրէն իրար ետեւէ կը տեղան։ Ամերիկեան թատրոններ, սինէմայի ընկերութիւններ կառաջարկեն առասպելական նուէրներ, իրենց բեմին վրայ երեւնալու համար, և զինք կը հրաւիրեն Ամերիկա, խրախճանքներ օրէնքա... ... որ ... կորուսա։

Լինտպէրկի յաղթանակով, գիտութեան յաղթանակն է որ կը փառաւորուի։ Քսաներորդ դարու մէջ յանդգնութեան եզական փորձ մըն է այս։ Լինտպէրկ կտրելով Ատլանտեանը, յաջողեցաւ կտրել 6000 քիլօմէթր հեռաւորութիւնը 33 ժամուան մէջ։

Լինտպէրկ չի մոռցաւ իր յաղթանակի փառքին մէջ Նանժէսսէրի խուլը, որ Գ. Հէրիքի ընկերակցութեամբ գնաց վերադառ... մօտ, ու զայն կուրծքին անցուած մխիթարական խօսքեր բրաւ։

Ֆրանսան սուգի մէջ էր իր անվրդովական օդաչուներու կորուստով, սակայն արցունքը և վիշտը պահելով իր կուրծքին տակ, փառաւորեց հերոսը որ արժանի էր։

Կառավարութիւնը մօտ օրէն յուշարձան մը պիտի կանգնէ ի յիշատակ երրորդութեան Նոնժէսսէրի, Քօլիի և Լինտպէրկի, առձանագրելով 8 Մայիս 1927 — և 21 Մայիս 1927 պատմական թուականները։

Նոյն ոգիով և խանդավառութեամբ կը սպասեն Լինտպէրկը Ամերիկա, տալու համար արքայական ընդունելութիւն մը ... փառաւորելու համար իր մեծաշուք յաղթանակը։

Լինտպէրկ իր օդանաւով Եւրոպայի շրջանը պիտի ընէ գոհացնելու ... հետաքրքրիներու բազմութեան. և մօտ օրէն իրեն համար ղրկուած մասնաւոր շոգենաւով պիտի մեկնի Ամերիկա։

Հ. Ն.

ԱՆԺԽՏԵԼԻ ՊԱՀԱՆՋ ՄԸ

(Շար. Ցախորդ թիւէն եւ վերջ)

Ինչ է դարմանը։ Մեր պէտք է փնտռել իրական դաստիարակութիւնը։ Այս հարցումը տանջող է գիտեմ։ Նայեցէք ձեր չուրջը։ Աչքեր նետ դարձուցէք անապատէն և նայեցէք ձեր չուրջը։ Եւ պիտի տեսնէք ... , կրթութեան ծարաւ բայց աղքատ աղջիկներ։ Նայեցէք քանիներ կան անոնցմէ Ազգային վարժարանի սեղաններուն վրայ կրթած։ Նայեցէք քանիներ կան անոնցմէ դուրս, որոնք հայրա և ... պահեստութիւններու կը սպասեն լայնցնելու իրենց հոգին, մեծցնելու մտքի ... ։ Հա՞րց, ասոնց մէջ, պանծա...ցուած կը գտնէ։

Երբ մեծ գաղութ էր Պոլիս վարժարաններ ունէր, ... արժէքով թուած պատճառներուն ընդմամբ—դաստիարակողները ոչինչ ունէին արգիլելու ալ ոչինչ—։ Պոլիս ունէր և ունի Ուսումնական խորհուրդ մը ուր գէթ որոշ ծրագիր մը և որոշ սկզբունքներ կան, որոնց վրայ ... գէթ ... մը կը ներկայացնէ։ Չեմ գիտեր այդ վարժարանները դեռ կա՞ն և ի՞նչ արժէք կը ներկայացնեն այժմ, բայց քանի որ Պոլիս դադրած է, գէթ հիմա, մեծ գաղութ մը ըլլալէ, քանի որ հոն ծանրաբեռնուած են կրթական զանազան հարցերով, ուրեմն իրա քանիցիր գաղութ այսօր ունի գոյածելու ինք իր համար։ Կուտակիս ... Անտառական Կաժազոպքեան կուաեր բարձրագոյն կրթութիւն ստանալու ուրիշ գծագրողական մինչեւ ... Հարուստ և բազմեկերիկ գաղթակարգն է որ կ'օգտուի։ Կարելի չէ՞ դանել Կամսարականի նման հարուստներ որոնք մաս մը գումար յատկացնեն Ազգային վարժարաններու յաջողագոյն ուսուցիչներուն. որպէսզի անոնք մէկ կամ երկու տարի հետեւին մանկավարժութեան, պայմանագրուելէ վերջ որ գէթ որոշ տարիներ պիտի դաստիարակեն իրենց ուսուցած Ազգային վարժարանին մէջ։ Անկէ դուրս և ապաւելով լաւագոյն տարրերու, չէ՞ կարելի կազմակերպել մանկավարժական դասախօսութիւններ, կարող անձեր հաւաքելով այդ խնդրին չուրջ, ուր պատրաստուած ըլլան գալ բոլոր ուսուցիչ—ուսուցչուհիները անխտիր և պատրաստուած ըլլան խօսելու իրենց կարգին։ Կարելի չէ և պէտք չէ՞ որ ուսուցիչ և ուսուցչուհի պատրաստուած ըլլան կարդալ, ամփոփել, գրաւոր կերպով իրենց կարդացածի ամփոփումը ներկայացնել ... ։ Ինչ հե՞չա ... որոշել այդ կերպով թէ ո՞վ ... պահանջը կենսական մեր ցեղի գոյութեան տեսակէտով իսկ։ Օտա՞ր և սխալ մշակոյթը մեր ուսողները եր կրթէ արդէն և մի զարմանաք եթէ տարուէ տարի նուազի ազգային վարժարաններու այցելութեան թիւը։ Պէտք է գիտակցինք թէ այդ կրթութեան տարրը առողջ, գործնական և օգտակար ըլլալու է։ Աշակերտ, երբ դուրս կուգայ վարժարանէն, պէտք է կարենայ առանց տեմայ վարանումներու մտնել գործի ասպարէզին մէջ կամ հետեւիլ բարձրագոյն կրթութեան առանց ... դժուարութեան։ Կրօն՛մ. եթէ գիտա՛ցինք այդ ուղղութեամբ յոգնեցնել մեր միտքը սորվինք ... որ մենք կը թանգարանիր դո՛ւրս ջինի մէկ անգամէն և վերջնական կերպով այն տարրերը որոնք փառացուցած են մեր մտաւորականներու ուղեղները։ Մեր ամենակարող ... կը դարձնենք յոյսի, չափաւոր, ներդաշնակութեան արքաուանսեր ուր մանուկը ... մեծ մասը անդենելով կը ... և ... հայ ...։

Մեր նախակրթարանները կը դարձնենք գործնական վայրեր ուր հա՛յ միտքը իր բնազդային ձիրքերով կարող կըլլայ մրցանել ազգերու գոյութեան պայքարի մէջ ունեցած իր ... ։ Մեր բարձրագոյն վարժարանները կը դարձնենք կեդրոններ ուր հայ մարզը ... իսկ կը ... ուժե՛ղ հասած քայլեր առնել դէպի այն ասպարէզը որ ընդգրկած է։

Իսկ այդ երկրակրթական ծրագրին համար դրա՞մ, իսկ ուսուցիչներ պատրաստելու համար դրա՞մ, պիտի հարցնեն չատեր հեգնոտ և թերահաւատ։ Կրօն՛մ. ժամանակ է որ ալ ... ։ Հայ ազգ եղե՛ք աղքատ չէ եղած և ... չէ՛։ Մենք այնպէս տասէր ... ժողովուրդ մը և ... կարող է պահել մէկ կամ երկու ազգային վարժարան։ Թող ասպարէզ գան հաշուագէտները և ապացուցանեն թէ չե՛ն կարող։ Դրամը չէ՛ որ կը պակսի մեր մէջ, այլ գիտակցութիւնը։ Մենք դեռ չե՛նք ըմբռնած թէ մեր դե՛րը և թէ մեր դի՛րքը։ Մենք դեռ չե՛նք ըմբռնած թէ է՛ն հրատապ հարցը կրթական հարցն է և է՛ն ուժգին պահանջը կրթիչներու պակասը։

Մենք կը նայինք ուսուցչական ասպարէզին վրայ իբրև ... , ... ։ Մեզի համար ուսուցիչները, այն ըլլան թէ կին, ... եթէ ազգային վարժարանի մէջ եր պաշտօնավարեն։ Այդ է պատճառը որ ... ասպարէզը լեցուցած են անարժէքներ, որոնք իրենց դիրքին ... ։

Ներե՛նք ընդունելը և գիտակցինք թէ հիմնական ... վե՛մ մըն է որուն վրայ կը բարձրանայ ցեղի մը հզօրութեան բոլո՛ր կառուցուածքը։ Երբ գիտակցինք այդ իրականութեան մեզի համար անժխտելի պահանջը կը դառնար ... ։ Ինչպէս մայր մը ... չի ... իրեն ... բոլոր ... ազգը, ... անժխտելի պահանջը ... ։ Պէտք է առանց ժամանակ կորսնցնելու գործի սկսինք և ուսուցիչներ պատրաստելու։ ... ուսուցիչներ ունենք բայց ... ։ Եւ ... կը ... իբր ազգային վարժարանները կըլլան իրենց դերին և իրենց դիրքին մէջ։

ՍԻՐԱՆ ԶԱՐԻՖԵԱՆ-ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՔԻԹԸ
ԵՒ ԻՐ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. Ցախորդ թիւէն եւ վերջ)

Այդ երկրորդ պարագան է և այս անգամ քթին ետեւի կողմն է խնդրոյ առարկայ. հոդ յառաջ կուգան որոշ մէկ հիւսուածքի պատկանող կարգ մը պզտիկ մսի կտորներ, (végétations adénoides) որոնք իրարու վրայ դիզուելով կը գոցեն քթին ետեւի ծակերը և արգելք կ'ըլլան որ օդը անցնի դէպի շնչափողը և անկից ալ թոքերը, և յաճախ դիտուած է որ, այս հիւանդութենէն վարակուած պզտիկները, կ'ունենան նաև խոշոր նշագեղձեր (Amygdales) որոնք կը գրաւեն կոկորդին կէսէն աւելին. այս դժբաղդ պարագաներու տակ պզտիկները վերը յիշուած երկու... աւելի չափով դգալէ զատ կ'ըլլան նաև ընդհանրապէս տժգոյն, նիհար և կ'ունենան իրենց հիւանդութիւնը մատնանշող որոշ և տարօրինակ մէկ դիմագիծ. կը դադրին աճելէ և այս ... իրենց ծնողաց, որոնք այս վիճակին բուն պատճառին անտեղեակ ըլլալով ախորժակի կամ սնունդի ... կը վերագրեն այդ ու ամենալաւ ... կերցնելով կը խորհին դարմանել ... սակայն ոչ. պզտիկը կ'աճի չատ դժուարութեամբ և իր հասակն ու կազմը երբեք ալ չեն համապատասխաներ իր տարիքին։ Սրտի մեծ գոհունակութեամբ դիտուած է որ այդ մսերուն վերցուելէ վերջ Ցախկին դալկահար ու հիւանդկախ պզտիկը եղած է աւելի առողջ, աւելի արիւն ու կայտառ ու սկսած է անհամեմատ կերպով ուռճանալ։

Ասոնցմէ դուրս, քիթը իր զանազան մասերուն մէջ, ինչպէս մարմնոյ միւս գործարանները, կրնայ ենթակայ ըլլալ չատ մը ուրիշ հիւանդութիւններու. որոնց մանրամասնութեանց մէջ մտնել տեղն չէ ... , որովհետև իմ միակ նպատակս եղած է այս ... օգտակար ընդհանուր գաղափար մը տալ մեզ զբաղեցնող հարցին կարևորութեան չուրջ և միանգամընդմիշտ պատասխանել յաճախ անմեղօրէն ... զարմանքով ինձ հետեւեալ հարցում մը տուողներուն թէ քիթն ալ կը հիւանդանայ եղեր։

Ես ուզեցի այդ հասկցնել ծնողներուն, մանաւանդ այն ծնողներուն որոնք երբեք հետաքրքրուած չեն իրենց պզտիկներուն այդ վիճակովը, որովհետև երբ առիթը ներկայանայ ու իրենց հարցուի թէ պզտիկը բերանը գո՞ց կը քնանայ թէ բաց, կ'ըսեն թէ այդ բանին երբեք ուշադրութիւն չեն դարձուցած։

Վերջացնելէ առաջ ըսեմ թէ ես խնդրոյն մօտեցայ չատ պարզ ու հանրէն կերպով, չուզեցի գիտական մանրամասնութիւններու մէջ մտնել որպէսզի այդ ամէնուն համար հասկնալի ըլլայ։

Իմ եզրակացութիւն սա ալ աւելցնեմ թէ որքան որ թոքի զանազան հիւանդութիւնները յառաջ կուգան որոշ մանրէներու ազդեցութեան տակ, սակայն եթէ մենք գիտնանք մեր մարմինը ու թոքերը պահել լաւ վիճակի մէջ, վստահաբար չատ մը պարագաներու տակ կրնանք արգիլել որ նոյն այդ մանրէները վնասակար չըլլան մեզ համար. իսկ քիթերը լաւ պահելու անմիջական ազդակներէն կարեւորագոյնն է լաւ խնամել գիտնալ մեր քիթը։

Ծնողներ, եթէ կ'ուզէք որ ձեր պզտիկները ըլլան առողջ ու կայտառ, աճին ու մեծնան բնական կերպով ձեր իրենց բարօրութեան համար կերտուած առողջապահական պայմաններուն ջանքին մէջ կարևորագոյն տեղերէն մէկն ալ յատկացուցէք ... քիթի գործարաններուն. ... թէ կը կարծէք որ միայն լաւ սնունդ տալով վերջացած է ձեր գործը, չատ կը սխալիք. ... նախ մաքուր օդ որը նոյնքան կարևոր է։

ՏՕՔԹ. Ս. ԳՈՆԻԱԼԵԱՆ

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ ԶԱՀԼԷԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ Գատ. Թադ. ..., մասնակցութեամբ ազգ. վարժարանի և միութիւններու։ Մայիս 29ի կիրակին հոծ բազմութեան մը ներկայութեան օրթօտօքսներու ընթերցասրահին մէջ տօնուեցաւ անկախութեան 9րդ տարեդարձը։

Պատշաճօրէն զարդարուած բեմի մէջտեղը զետեղուած էր հայկական եռագոյնը։

Ի յարգանս ազգային ... ճանապարհին ինկած մեր միլիոնաւոր նահատակներուն հանդիսականները երկու վայրկեան լուռ ու խոնարհած ոտքի կենալէ վերջ հանդէսը սկսաւ «Մեր հայրենիք»ով։

Օրուան նախագահը պատմականը ըրաւ Մայիս 28ի պատին և մեր հերոսական անհաւասար մարտին, ... , չնչանց ազատութեան գգուցումի հայութեան անբաժան և ի բնածին յատկութիւն մը ըլլալը. ... պայմաններու տակ հայ ժողովուրդի յայտնաբերած յորատեւ կամքը, անկաչկանդ ոգին և անսպառ յոյսը։

Գ. Կիրակոս Գոտալաղեան իր առնուչ ձայնով փոխն ի փոխ երգեց «Հայաստան» «Կռունկ ուստի կուգաս» և «Փոքրիկ տղան» և մէջ ընդ մէջ արտասանեցին Գ. Գ. Ալթըգօզալեան Ս. Իսահակեանի «Հայաստան», Հ. Ցակոբեան «Հայ ժողովրդին» Ս. Կարապետեան Սրամանթօյի «Նաւասարդեան Աղօթք» և Ն. Գաղ... Ա. Զօպանեանի «Գեղօն ի պատիւ հայ լեզուին»։

Ազգ. Երկս. վարժարանի ուսանողութեան խմբերգները և նուագախումբը մասնաւոր փայլ տուին օրուան հանդէսին։

Օրուայ բանախօսն էր Տիկ. Կիլիկեցին որը մօտ մէկ ու կէս ժամ յուզիչ ու ... հանդիսականները. չափազանց խանդավառ ցոյցերու և բուռն պահանջի վրայ ... բեմ բարձրացաւ. և արժանացաւ բոլորին անխտիր գնահատանքին և գովասանքին։

Տիկին Կիլիկեցին չատ ազդու կերպով չեշտեց օրուան կարևորութիւնը, գովաբանեց հայ ժողովուրդին հաւաքաբար ըրած զոհողութիւնը, կարող և անկարելին ձեռք ձգելու համար հայութեան անհուաճ ոգին։

Ինդպաստ ազգ. երկ. վարժարանի աճուրդի դրուեցաւ հայկական դրօշակ մը, որ բարձրացաւ 24 սթեռլինի և Հաճւոյ ... կողմէ նուիրուեցաւ Տիկ. Կիլիկեցին։ Այս վերջինը կրկին բեմ բարձրանալով նուիրեց զայն ազգ. վարժարանի, հետեւեալ խօսքով. «Ես արժանի չեմ այս դրօշակին, կը նուիրեմ զայն ազգ. վարժարանի, ազգին մանկտիները թող անոր ծալքերուն տակ պաշտեն ազատութիւնը և քալեն անոր չուքին տակ, միչտ հաւատարիմ մնալով իրենց լեզուին, պատմութեան, կրօնքին և աւանդութիւններուն։

Գոգարտաբաչխութեան ընթացքին օրթօտօքսներու միջանը աւելը պատչաճի մը քանի խօսքեր ըսելէ վերջ գոգարտի մը համար նուիրեց մէկ օսմ. ոսկի։ Գերաչնորհ Սրբազանը հայերուս համար մշտական ցուցուցած սէր և համբ... վերաբերմունքը արժանի է յոյժ գնահատութեան։ Հանդիսականները հիւրասիրուեցան զովացուցիչներով։ Հանդէսը փակուեցաւ Տէր Հօր պահպանիչով։

Խուռներամ բազմութեան եռանդն ու խանդավառութիւնը անմոռնելի եղաւ Զահլէի համար, որը եկաւ անգամ մըն ալ ապացուցանելու թէ հայ ժողովուրդը որքան որ ալ օտար հովերու տակ և անհարազատ միջավայրերու մէջ ապրի իր վշտակոծ կրծքին տակ գուրգուրանքով կը պահէ ազգային և ազատութեան միշտավառ ջահը։

4—6—927 Զահլէ ՄԱԿԱՐ

ՀԱՅ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ԼԱԹԱՔԻՈՅ ՄԷՋ

Հայաստանի անկախութեան 9րդ տարեդարձը այս տարի ևս պաչտօնական կերպով տօնուեցաւ Լաթաքիոյ մէջ։

Ազգային վարժարանը ի յարգանս օրուան տօնին փակ պահուած էր։

Կրթասիրաց միութիւնը ճաշական խորհրդոյ հետ խորհրդակցաբար կազմակերպած էր հանդէս մը 28 Մայիս չաբաթ գիշեր ազգային վարժարանի մէջ։

Սրահը լեցուած էր բազմութեամբ երբ ժամը 8.30ին օրուան նախագահ Տիար Զպուքճեան հանդէսը բացուած յայտարարեց Բամբ Որոտան խմբերգով, զոր յոտնկայս ունկնդրուեցաւ։

Առաջին բանախօսն էր Ներսէս վրդ. Տօլապճեան, տեղւոյս հոգեւոր տեսուչը։ Հայր սուրբը Հայկ նահապետէն մինչեւ մեր օրերը տեղի ունեցող հայ անկախութեան ձգտումներուն և կատարուած յեղափոխութիւններուն պատկերացումը ըրաւ. հակիրճ կերպով ... վերջացուց իր բանախօսութիւնը ըսելով «թէև ժողովուրդի մէկ մեծ մասը կանգիտանայ հայ յեղափոխական մարտիկներու օգտակարութիւնը և իր գլխին անցած դժբաղդութեանց միակ պատճառը կը նկատէ զայն, սակայն ես կ'ըսեմ որ սխալ է այդ կարծիքը որովհետև եթէ մեր ազգը չարտադրեր մարտնչող հերոսներ, յեղափոխական ուժեր որոնք գիտցան զոհաբերուիլ ազգ. դատին համար, մենք այսօր ոչ մեր լեզուն և ոչ ալ մեր ազգութիւնը պիտի կարենայինք պահպանել։»

Երկրորդ բանախօսն էր Գ. Ն. Պաստնեան, ազգ. վարժարանի ուսուցիչներէն, յորդելի բանախօսը իր կէս ժամ տեւող բանախօսութեամբ գըրաւոր ըրաւ վերջին քառասնամեակի մէջ հայ յեղափոխութեան կատարած դերերուն. որոնց չունենալով ... հայ ժողովուրդը գիտցաւ արժեցնել իր գոյութիւնը և իր բաղձանքը ... կերտեց իր անկախութիւնը 1918 Մայիս 28ին։

Գ. Իդ բանախօսն էր ազգ. Վարժարանի տնօրէն Ա. Տօմանեան, ան ... ծանրացաւ հայ անկախութիւնը յառաջ բերող պատճառներու վրայ և յորդորեց ժողովուրդը որ հետեւի իր նախնիքներու օրինակին, գիտնայ պահել իր ազատութիւնը և արժանի յաջորդը ըլլայ իր յեղափոխական սերունդին։

Երգուեցան ազգ. երգեր, մասնաւորաբար կազմուած երկս. երգչախումբի կողմէ։

Կարգ մը նուագասէր երիտասարդներ գովելի նախաձեռնութիւնը ունեցած էին միանալով կազմել նուագախումբ մը, հանդէսին փայլ աւելցնելու նպատակով։ Նուագուած կտորները յաճախ կրկնուեցան և ծափահարուեցան։

Արտասանեցին Օր. Վ. Մխիթարեան «Գերեզմանիկը», Տ. Կ. Ուլուբեան «Դէպի Երկիր»ը, Դ. Կէօչէրեան «Մոռացուած Հայրենիքը» Հ. Արզումանեան «Երկներ երկիրը» Գ. Գաբրիէլեան «Հայաստանը» և Գ. Զպուքճեան «Զարկ Կովկասը»։

Արտասանութիւնները բոլորն ալ տեղին յաջող և ծափահարուեցան հասարակութենէն։

Հանդէսը փակուեցաւ ժամը 11,30ին և ժողովուրդը մեկնեցաւ զուարթ տրամադրութեամբ։

* *

29 Մայիս Կիրակի գիչեր խումբ մը երիտասարդներու կողմէ կազմուած էր Երեկոյթ-պարահանդէս մը Քեալի բնակարանը։ Մասնաւոր հրաւիրագիրներ ղրկուած էին որոշ անձնաւորութեանց։

Պատրաստուած էր հոյն պիւֆէ, տեղի ունեցան հայկական և եւրոպական պարեր, որ տեւեցին մինչեւ առաւօտուն ժամը 3ը։ Երեկոյթը անցաւ չատ մտերմական շրջանակի մէջ։ Փափաքելի էր որ գիտակից երիտասարդութիւնը յաճախ կազմակերպէր նմանօրինակ երեկոյթներ որ պիտի ծառայէր նրբացնելու ճաչակը մեր ժողովրդին որոշ դասակարգին, որոնք վարժուած են վառ աչքով դիտելու նմանօրինակ հաւաքոյթները։

Լաթաքիա ԹՂԹԱԿԻՑ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Տարի մը առաջ Դամասկոսի մէջ մեռնող Տէրզնտէցի 35 տարեկան Իսկէնտէր Արզօեանի հօրեղբօրորդին Աւետիս Արզօեան վկայութեամբ կը ներկայանայ որպէս ժառանգորդ։

Այսու կը յայտարարենք թէ ուրիչ ժառանգորդներ ալ եթէ կան թող փութան դիմել փոխանորդարանիս, թուականէս մինչեւ մէկ ամիս ... ժամանակամիջոցին մէջ։

7 Յունիս 1927
Դամասկոս

Հոգեւոր հովիւ և Պատր. Փոխանորդ
Սուրէն Վրդ. Քէմհաճեան

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻՆ ԲԵՐԱՆԸ ԿԸ ԲԱՆԱՅ
«ՄԵՐ ՍԱՒԱՌՆԱԿՆԵՐԸ ԱՐԵՒԸ ՊԷՏՔ Է ԽԱՓԱՆԵՆ»

Երկար լռութենէ վերջ, Հոկտ. Նի հրապարակ կուգայ Տիրթաթօր Մուսոլինին և բեմ կը բարձրանայ։ Ստորև կուտանք խորհրդարանի մէջ անոր արտասանած վերջին ճառին կարևոր մասերը.—

Ամուրիներու վրայ դրուած տուրքը տարեկան 40—50 միլիոն լիրէթ հասոյթ պիտի տայ պետ. մուտք մը եղած է ժողովուրդին համար։ Բնակչութեան խնդիրը քաղաքական, տնտեսական և բարոյական ուժին կորիզն է։ ազգաին կ 90 միլիոն գերմաններու և 200 միլիոն սլաւներու քով 40 միլիոն իտալացին բան մը չէ. Իտալիան առնուազն 60 միլիոն բնակիչ պէտք է ունենայ։ Այս բոլորը սակայն կապ չունին իտալիոյ արդի սահմաններուն հետ (Մ. Ծ. այսինքն նոր հողեր պէտք է գրաւուին)։ Քաղաքապան զօրքերը և ոստիկանութիւնը լաւ կազմակերպուած են և խորտակուած է ընդդիմութիւնը։ Քաղաքական յանցաւորները կղզի մը աքսորուած են, ուր պիտի մնան մինչև 1932 տարին։

Մեր կառավարութիւնը կը յենու մէկ միլիոն ֆաշիստներու, մէկ միլիոն երիտասարդներու և միլիոնաւոր իտալացիներու վրայ։ Ոչ մէկ կառավարութիւն աւելի զօրաւոր յենարան ունի։ Հակառակ այս բոլորին, տակաւին կարելի չէ ազգը իր գլխին ձգել, այս պատճառով ի հարկին տակաւին 15 տարի պիտի շարունակեմ վարել երկրին ղեկը։ Իմ յաջորդս տակաւին չէ ծնած։ Պարտականութիւն մըն ալ ունիմ.— պետութիւն զինել, տնտեսական և նիւթական ուժերը բարեկարգել և միշտ պատրաստ վիճակի մէջ դնել։

Ներկայ պայմաններու մէջ, ֆաշիստ իտալիոյ պարտականութիւնն է բոլոր ծովային, օդային և ցամաքային ուժերը կատարելագործուած վիճակի մը հասցնել։ Ի հարկին պէտք է զօրաշարժի ենթարկել 5 միլիոն հոգի։ Մեր օդանաւային ուժերուն քանակը այնքան մեծ պիտի ըլլայ որ անոնց թեւերը պէտք է խափանեն արեւը։

Անա այդ ատեն միայն, այսինքն 1935—1940, Եւրոպայի պատմութեան ամենէն կենսական մէկ պահուն պիտի կարենանք ձայներնիս լսել ընել և վերջապէս մեր իրաւունքները պահանջել։

ԽԱԼԻՏԷ ԷՏԻՊ ՀԱՆԸՄ ԵՒ ԹԻՒՐՔ ԹԵՐԹԵՐԸ

Ծանօթ թիւրք գրագիտուհի Խալիտէ Էտիպ հանըմ, որ երկար ատենէ իվեր իր ամուսինը՝ Տօքթ. Ատնան պէյի հետ Լոնտոն կը բնակի, վերջերս անգլիական տարեգիրքի մը մէջ Թիւրքիոյ վերաբերմամբ քննադատական յօդուած մը ստորագրած է։

Խալիտէ Էտիպ հանըմ իր այդ յօդուածով Թիւրքիոյ անկախութեան դատարանները Եւրոպիոյ ընկերներուն կը նմանցնէ և կըսէ՝ թէ ասոնք արդարութիւնը սուրի անցուցած են, և կառավարութիւնը սոլցխեր հոգիով կը շարժի։

Թիւրք թերթերը պատասխանելով Խալիտէ հանըմի յօդուածին, զայն դաւաճան կանուանեն։

ՔԱՂ. ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԴԺՈԽՔԻՆ ՄԷՋ 250000 ՏՂԱՔՆԵՐ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԹԱՓԱՌԻՆ

Մոսկուա.— Ըստ վերջին Ռուսական աղբիւրներու, Սովետական Ռուսիոյ սահմաններուն մէջ կը գտնուին 225000 անտուն բնակարանի տղաքներ, որոնց վրայ պէտք է աւելցնել այն 25000 պզտիկ թափառականները, որոնք մեծ կեդրոններու մէջ կրցած են մարդահամարէն խուսափիլ: Կառավարութիւնը մասնաւոր կայաններ հաստատած է որոնք անբաւական են եւ տրուած ուտեստը անբաւարար, այնպէս որ տղաքը աւելի քան զննեն կը փախչին այն կայաններէն՝ վերսկսելու իրենց թափառական կեանքը, նոյնիսկ անոնք որոնք ժամանակաւորապէս վերջ տուած են մուրացկանութեան, անմիջապէս կը խառնուին այս թափառականներու նոյն բանակին մէջ ու կ'ապրին մուրալով եւ գողութեամբ։ Այս տղոց մէջ սեռային հիւանդութիւններ նոյն համեմատութիւններ առած են, անոնց երեսունը հինգ առ հարիւր կը տառապին վեներական ախտէ։ Տղոց մէջ ոճրագործութիւնը զարհուրելի չափերու հասած է, անցած տարի 11,000 զանազան ոճիրներ գործուած են այս պզտիկ թափառաշրջիկներու կողմէ։

Շատ են այնպիսիներ որոնք մոլի են ալքոլի, քոքայինի եւ ուրիշ թմրեցուցիչներու։ Տղոց մէջ Թիֆլիսական եւ բարոյական անկում մը հասած է այնպիսի աստիճանի մը, զոր մարդկային երեւակայութիւնը հազիւ կրնայ ըմբռնել։ Գինովութիւնը սկսած է ընդհանրանալ նոյն ծնողք ունեցող տղոց մէջ. տեսնուած է որ անոնք գինով վիճակի մէջ դպրոց կ'երթան։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԱԶՄՈՒԱԾ

Պուքրէշ 7 Յունիս.— Նոր դահլիճը կազմուեցաւ վարչապետութեամբ Պ. Շթիրպէյի, որ ստանձնեց ներքին գործոց եւ արտաքին գործոց փոխ նախարարութիւնները, պատերազմական նախարարն է Զօր. Անղեսքօ։

ՄԵԾ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Բարիզ 7 Յունիս.— Խորհրդարանը վիճաբանեցաւ Համայնավարական քարոզչութեան մասին: Ջախջախուեցան երեսփոխան մը կառավարութիւնը յանդիմանած ըլլալով, որպէս դրամատէրներու բանսարկուն, Պ. Փուանքարէ հետեւեալ կերպով պատասխանեց. «Դուք օտարի առջեւ ծունկի եկած էիք: Քանի որ իմ իշխանութեան գլուխը զայն ձեռք մը ու ոչ սակայն ի վիճակի մը մէջ էր որ պատերազմական նախարարութեան պղինձը մերժը Լոնտոնէն հրապարակին վրայ սահմանելու կ'ըլլար» Այնուհետեւ երեսփոխան Պ. Մորինօ առաջարկեց կառավարութիւնը ձեռնարկներու աւրշ ... մասին եւ յայտնեց թէ պէտք է հայրենիքը պաշտպանել Համայնավարութեան դէմ։

ՄԱՐԱՇԱԼ ՉԱՐԼ ԼԻՆՏՊԵՐԿ ՖՐԱՆՍԱՅԷՆ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Բարիզ 7 Յունիս.— Ամերիկեան օդաչուն ժամը 9.30ին Լը Պուրժէի օդակայանէն սաւառնակով մեկնեցաւ: Ժամը 11,38ին Շէրպուրկի վրայ Լ'... մէջ ցամաք իջաւ, ուսկից ինքնաշարժով Շէրպուրկ հասաւ եւ ժամը 16.30ին Մեմֆիս շոգենաւով դէպի Նոր Աշխարհ մեկնեցաւ։

ՍԵՐՊ ԵՒ ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԶՈՒԱԾ

Պելկրատ 7 Յունիս.— Թիրանայի Սերպ գործակատարը եւ պաշտօնէութեան անդամները Պարազզօյէն շոգենաւ առին դէպի Քոտոր, Ալպանական կառավարութիւնը մերժած ըլլալով պաշտօնէութեան թարգմանն ազատ ձգելու:

ՍԵՐՊ ԵՒ ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊԸ ԾԱՆՐ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ Կ'ԱՌՆԷ

Պելկրատ 7 Յունիս.— Ալպանական կառավարութիւնը համաձայնեցաւ Թիրանայի պաշտօնէութեան թարգմանը ազատ ձգել, պայմանաւ որ Թիրանայի Սերպական ներկայացուցիչը իր բողոքին համար մը կէտերը ետ առնէ, Սերպիան մերժեց բանակցիլ թարգմանի անմիջական եւ առանց պայմանի ազատ արձակումէն առաջ։

ՏԵՂԱ...

ԹԱՔՍԻՆԵՐՈՒ ԱՆՆԱՆՈՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Թաքսիներու շոֆէօրներու դէմ եղած բազմաթիւ բողոքներու վերջ տալու համար, քանի որ մեքենաները ըստ կամս կը խարդախեն, քաղաքապետութիւնը մշակած է օրէնք մը, որուն գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են:

1.— Պէյրութի փողոցներու մէջ երթող թաքսիներու թիւը 300ը չպիտի անցնի, անոնց տէրերուն 15 օրուայ պայմանաժամ կը տրուի իրենց կառքերը քաղաքապետութեան մօտ արձանագրել տալու համար։

2.— Թաքսիներու արձանագրութիւնէն վերջ անոնց երկու ամիս պայմանաժամ պիտի տրուի. իրենց թաքսիմեթր մեքենաները զոհացուցիչ կերպով մը կանոնաւորելու համար, յետոյ այս մեքենաները քաղաքապետութեան պիտի ներկայացուին մասնաւոր կնիքով մը կնքուելու համար: Կնքումէն վերջ եթէ մեքենաները խարդախուին, անատեղները եւս խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուին։

3.— Ծամբորդներու եւ շոֆէօրներու միջեւ վէճը չարգիլելու համար քաղաքապետութիւնը որոշած է հետեւեալ գիները։

Ա. 750 մէթր հեռաւորութեան համար ճամբորդը պիտի վճարէ 3 դահեկան ոսկի դրամ (Սուրիոյ 15 ս. դահեկան)։

Բ.— Իւրաքանչիւր յաւելեալ 200 մէթր հեռաւորութեան համար ճամբորդը պիտի վճարէ կէս սուրիական ոսկի դահեկան։

ՄԱՔՍԻ ԱՂԷՏԻՆ ՇՈՒՐՋ

Բարձր Գոմիսէրի փոխանորդ Պ. տը Րէֆի հետեւեալ հրամանագիրը ստորագրած է.— Լիպզոր նախարար, Սուրիոյ եւ Լիբանանի, Ալէվիներու եւ Ճիպէլ Տրիւզի պետութեանց մօտ Ֆրանսական հանրապետութեան բարձր գոմիսէրութեան փոխանորդը, Նկատի առնելով Ֆրանսական հանրապետութեան նախագահին 23 Նոյեմբ. 1920 եւ 3 Նոյեմ. 1926 թուակիր հրովարտակները, եւ նկատելով որ ընդհանուրին ծանր կը պահանջէ ամենակարճ ժամանակամիջոցին մէջ ճշդել 23 Մայիս 1927 ին մաքսի հրդեհին հետեւանքով յառաջ եկած նիւթական վնասները եւ միջոցներ խորհիլ մնացած ապրանքները փճացումէ ազատելու համար, ընդհ. քարտուղարի առաջարկին վրայ կ'որոշէ.—

Յօդուած Ա. Յանձնաժողով կազմուած է որ կը պարունակէ մաքսի վարչութեան կողմէ ներկայացուցիչ, Նաւահանգիստի ընկերութեան կողմէ մէկ ներկայացուցիչ եւ Պ. Պէրն, Շուքրի, Գայնասա, Ժօլիեւ Միշաքան Այս յանձնաժողովին գործն է.

1) Տեղեկագիր մը կազմել, աղետի վայրին մէջ մթերուած ապրանքներու մասին՝ աղէտէն առաջ եւ վերջը։

2) Փնտռել թէ որոնք են մաքսի մթերանոցներու մէջ հրդեհը չսկսած մթերուած ապրանքները առաքողները եւ ընդունողները:

3) Ճշդել արժէքը ապահովագրեալ եւ ոչ ապահովագրեալ ապրանքներու.

4) Երկու կողմի տէրերը նկատի առնելով, կարելիութեան սահմանին մէջ ձեռնարկել նաւահանգիստին վրայ գտնուող ապրանքները ազատելու գործին.

5) Աղէտումի անկարելիութեան պարագային հրապարակային աճուրդով ծախել կորսուելու դատապարտուած ապրանքները։

Յօդուած Բ.— Ներկայ հրամանագիրը կը զօրէ եւ բարձր գոմիսէրութեան դրան առջեւ կախուած բուականէն սկսեալ։

Յօդուած Գ.— Բարձր գոմիսէրութեան փոխ ընդ. քարտուղարը պաշտօն ունի գործադրելու ներկայ հրամանագիրը։

ՄԱՔՍԻ ՀՐԴԵՀԻՆ ԱՂԴԻՆՔԸ

Տեղական առեւտուրը սկսած է կրելու մաքսի հրդեհին առաջին հետեւանքները։ Քաղաքին դրամատուները մաքսի մէջ այրած ապրանքներու տէր վաճառականներէն հրաւիրած են անմիջապէս կարգադրելու այդ ապրանքներու գիները, բացառելով յապաղումի պարագային դատական հետապնդում ենթարկել զանոնք եւ պահանջել իրենց անանկութիւնը։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

Նախարարաց խորհուրդը գումարուեցաւ Հանրապետութեան Նախարարին Նախագահութեան Ներքին Գործոց, Դատական, Ներքին գործոց, Ելեւմտական, հանրօգուտ շինութեանց նախարարներուն պաշտօնյանձնուեցաւ քննելու ինքնաշարժներու շոֆէօրներուն կողմէ յարուցուած պահանջները։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԴՐԱՄՈՎ ՆԱՄԱԿ ՊԻՏԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒԻ

Փոստի ընդհանուր տեսիչը կը հաղորդէ որ բարձր գոմիսէրութեան մէկ հրամանագրով յետ այսու Յունաստանի համար եւս պիտի ընդունուին մէջը արժէքներ պարունակող նամակներ:

ԳՈՒՐԳԷՆ ՊԱՅՐԱՄԻ ԱՌԹԻՒ

Գուրգէն պայրամի առթիւ քաղաքիս Պատր. փոխանորդ Տէր. Դէորգ Վրդ. Ծանօրեան ...ին Լոհան հօր հետ շնորհաւորական այցելութիւններ տուաւ քաղաքիս միւթիւ..., դատաւորին, քաղաքապետին, Նէճիպ պէյ Դօպաղին, Էօմէր պէյ Տաւուքին, ծերակոյտի նախագահին, եգիպտական հիւպատոսին։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ազգային Վարչութեան Քաղաքական Ժողովը իր 1927 Յունիս 2 Դ-րդ նիստին մէջ միաձայնութեամբ Լիբանանի Հայոց Ուսումնական Խորհրդին անդամ ընտրած է հետեւեալ յարգոյ ազգայինները՝

Տիարք Տօքթ. Թօփճեան
» Թապուրեան
Եդուարդ Սըմըկեան
Թորգոմ Ղազարոսեան
Հմայեակ Դրանեան
Ղազար Զարբգ
Վարդան Դէորգեան

Սոյն ընտրութիւնը պաշտօնական հրաւիրագիրներով հաղորդուած է պատկանեալներուն Քաղաքական Ժողովոյ Նախագահ Եփրեմ Ծ. Վրդ. Տոհմունիի միջոցաւ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱԶԴԱԿ»-Ի — ԹԻՒ 34

ՀԱՅԵՐԸ ԱՆՏԻՈՔԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՊԱՏՄԱԳՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Գրեց Ա. ԼԷՅԼԱՆԻ

Զօն՝ իմ բանկազին ընկերոջս, Անտիոքի հայ երեսփոխան Նարեկ Աբրահամեանին։

Ֆիրուզը նոյն գիշեր իսկ, մինչ քօթօրիկը կը շաչէր, ամպերը կ'որոտային և խաւարը ... կը թանձրանար, բացաւ իր հրամանատարութեան տակ գտնուող ... աշտարակներուն դռները Խաչակիր նիզակաւ, որոնք յաղթական աղաղակներով քաղաք խուժեցին և սուրէ անցուցին իսլամները։

Ականատես քրոնիկագիրները և ... պատմիչներ կը պատմեն, թէ այդ գիշեր Անտիոքի ... բնակիչներէն աւելի քան տասը հազար հոգի չարդուեցան։

Իսկ Ագուիանը, որ ... մէջ ... փախաւ ... մինչ Միջագետք Քէրպօղայի բանակը գտնելու առաջադրութեամբ։

Ան գտնուելով քաղաքէն, գողտուկ դուռ մը, ... Անտիոքի իշխանը և իր ընկերները ... Հայկական ... հետեւեցաւ ... պատուած ... փախուստ ... քաղաքը ... Փայտաշարքերէն ... Նոր ... մը ... ներս ... (*)։

(*) ibid. G. 174։ Նոյնը. «Histoire Anonyme de la Première croisade» éditée et traduite par L. Bréhier. P. 109.

Հայերը արդէն մասնաւոր առնչութիւն մը ունէին Ագուիանի դէմ։ Մատթէոս Ուռհայեցին զայն կը կոչէ «այր չար և չուն և խռովարար և գազանամիտ» (**)։

Հետաքրքրական է, որ Առաջին Խաչակրութեան ընթացքին, Անտիոքի շրջանի հայերը կրցան չէզոք չմնալ ..., հակառակ անոր որ Կիլիկիոյ հայ իշխաններն ու կրօնական հաստատութիւնները, անվերապահօրէն կ'օժանդակէին ու կ'աջակցէին Խաչակիրներուն: Անոնք պարենաւորեցին թէ քրիստոնեայ բանակները և թէ Թիւրքերը, և հաւասարապէս երկու կողմի ալ սուղ գիներով ծախեցին իրենց հացահատիկներ։ Հայերը խաչակիրներու ... անօթութեան օգտուելով ... Սուրիացիներուն ... Տաճիկները, Անտիոքի ... յանկարծ ... Հայերը (*)...

(**) Մատթ. Ուռհայեցի, Է ԺԹ.

և Սուրիացիները բաղկացած մեծ կարաւան մը, որ ցորեն, գինի, գարի, ձէթ և ուտելիքի վերաբերեալ ուրիշ նիւթեր կը տանէր քաղաքին մէջ պաշարուած Թիւրքերուն։

Ճիշդ է, որ Անտիոքի հայ բնակիչները երբեմն կը կռուէին Թիւրքերու կողքին, Խաչակիրներու դէմ, սակայն այդ անոր կուէնէր ակամայ Թիւրքերու ճնշումին և սպառնալիքներուն տակ (*)։

Ձեռք բերուած փաստերը բաւական չեն կարենալ ճշդելու համար այն օրերուն Անտիոքի շրջանին մէջ ապրող Հայերու քանակը. բայց բնաւ կասկած չկայ, թէ ստուար թիւ մը կը կազմէին անոնք։

Քաղաքին արեւելեան կողմը, այժմու Ռիհա անուն գիւղին մօտերը, յատին պատմիչներու կողմէ «Ռուճիա» կոչուած հովիտին մէջ՝ բազմաթիւ հայեր կ'ապրէին։ Նոյնպէս հայ գիւղակներ կային Ծիծէր—էլ—Հատիտի շրջակայքը, ուր՝ Խաչակիրներու յաղթանակէն յետոյ հայ գիւղացիները իրենց գիւղերէն դուրս

գալով կատարեցին Թրքական պարտուած բանակի փախստական ու ցիր ու ցան բեկորները։ «Առաջին Խաչակրութեան Անանուն Պատմութեան» հեղինակը, որուն աւելի ստոյգ քանի մը անգամ ակնարկելու առիթը ունեցայ և որուն գործը՝ իբր ականատեսի վաւերական ու ճշգրիտ արձագրութիւն՝ Առաջին Խաչակրութեան պատմութեան հիմը կը կազմէ, Անտիոքի հիւսիսային և արեւմտեան շրջանները կը կոչէ «քրիստոնեաներու երկիր», որովհետեւ անոնց բնակիչները միմիայն Հայեր և Սուրիացի քրիստոնեաներ էին (*)։

Դժբաղդաբար այդ հոծ հայութենէն այժմ հազիւ իբր հազար հոգի մնացած են. Ճէպէլ—Մուսայի (Սուէտիա) և Քէսապի շրջաններուն մէջ։

Փորձենք այդ շրջանները առանձին—առանձին ներկայացնել «Ազդակ»ի ընթերցողներուն։

(*) «Histoire Anonyme de la Première Croisade», p. 95.

(*) Ուշագ... օգտակա...

ԵՐԵԿՈՅԹ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կարնոյ եւ շրջակայից Հայրենակցական Երկ. Միութեան կողմէ
Տեղի կ'ունենայ 20 Յունիս 927 շաբաթ երեկոյեան ժամը 8 30 ին

«ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ» ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Թատերական, Գրական—Երաժշտական բաժիններով,
Հայկական ու Եւրոպական պարեր, պարերգեր.

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ

Անապարեցէք երեկոյթէն առաջ ապահովել տոմսերը
միութեան անդամներէն:

«GOLLYRE MAKSUD»

«Գոլիռ Մաքսուտ» համբաւաւոր աչքի ջուրը կը բուժէ աչքի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, (Թրաքոմա, զանազան բորբոքումներ, կարմրութիւն և այլն).

Կը զօրացնէ և կը պահէ աչքին տեսքը. կ'անյայտացնէ ճերմակ բիծերը.—

«Գոլիռ Մաքսուտը, փորձուած և վկայուած է նշանաւոր ակնաբոյժներու կողմէ:

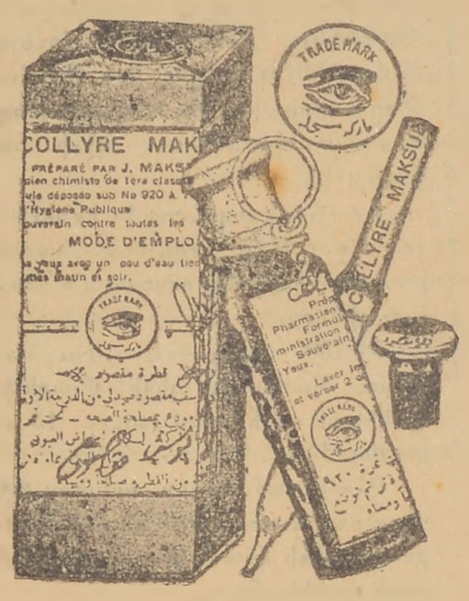

Կը գտնուի ԴԵՂԱՐԱՆ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ, Սէյճի փողոց.—

ՊԱՆԴՈՒՈՒԿ ԼԻԲԱՆԱՆ
ԶԱՀԼԷ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Յ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

Կեդրոնի վրայ եւ գեսեզերքի մօտ, լաւագոյն դիրք, բոլորովին նոր ու նաշակաւոր կահաւորում:

Զանազան միապ եւ լաւագոյն հայկական պանդոկ, ճոխ Արեւելեան եւ Եւրոպական սեղան, աճքերի ապտսարկութիւն, չափաւոր գին:

ԱԶ-ՔԸ ԼՈՅՍ

ՅԻՔ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Երկու տարի, Ճրանա, մասնաւոր նորաձեւութեանց դասընթացքին հետեւելով իւրացնելէ վերջ կանանց եւ արանց ամէն մօտայի հագուստներու պատրաստութիւնը, Յ. ՇԻԱՊԵԱՆ վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատուած Բիւ Կուրս, Դեղարանի Միջքին նիստ կից, Թիւ 120 խանութը.

Կ'երաշխաւորենք գոհ ձգել յաճախորդները. Մէկ անգամ միայն փորձեցէք.

Կարգէ՛ք եղանակի յարմար նաշակաւոր հագուստներ ունենալ, դիմեցէ՛ք

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ և ԹԷՎՐԻԶԵԱՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ — ՍՈՒԳ ՍԸՐՍՕԳ ԹԻՒ 15 —

Ուր պիտի գտնէք ամէն կարգի նորաձև հագուստներ, թէ պատրաստ և թէ չափի վրայ.
Գերպասեղէնի և քթանի ճոխ տեսակ, չափաւոր գիներով.
Ունի նաև շապկագործութեան ճիւղը ուր կը պատրաստուին ամէն կարգի եւրոպական շապիկներ և օձիքներ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ.

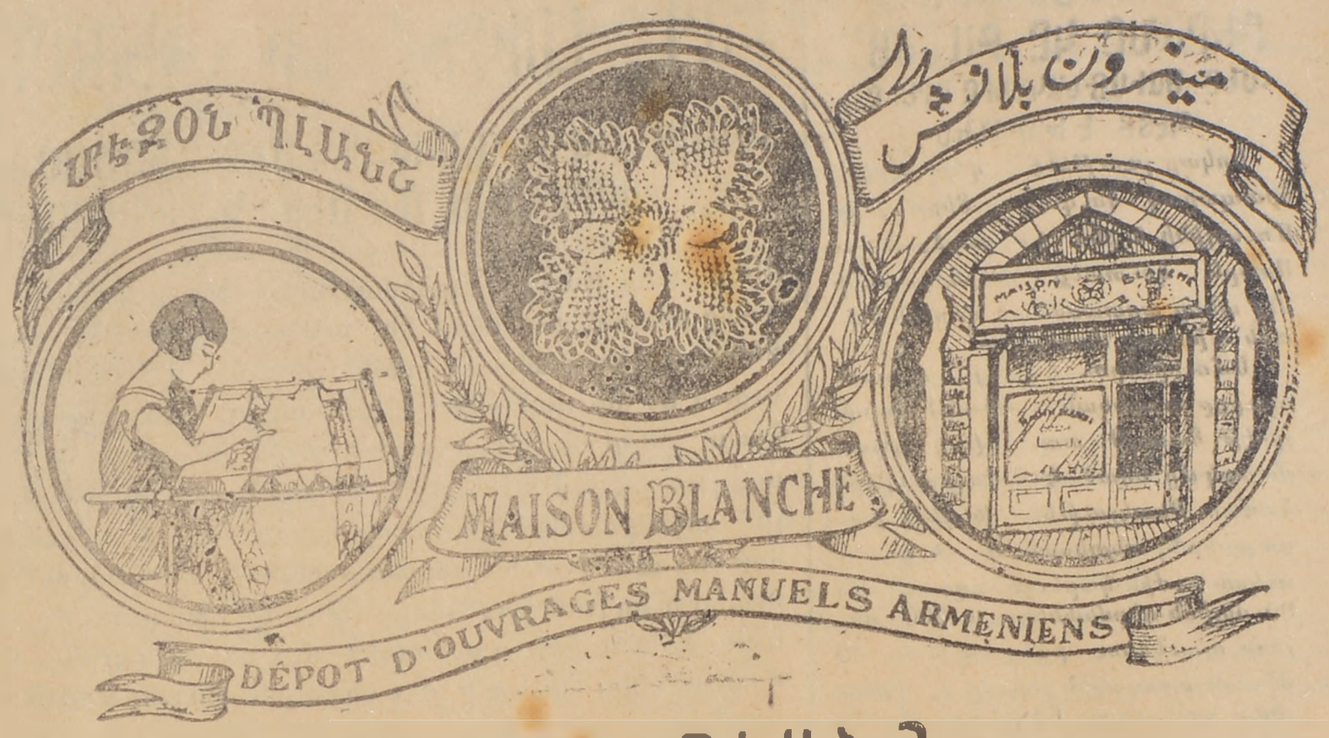

ՄԷՋՕՆ ՊԼԱՆՇ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
(10 ԱՎԸՆԻՒ ՎԷՅԿԱՆ, ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ, ՊԷՅՐՈՒԹ)

Կ'ստանձնէ պատրաստութիւնը ամէն տեսակ հայկական ձեռագործներու, սեւ ասեղնի ծածկոցներ, անձեռոցներ, ժահճա ալի ծածկոցներ, վարագոյրներ, կանանց յատուկ ամէն տեսակ ասեղնագործուած շրջազգեստներ և ճերմակեղէններ, կանանց և արանց ասեղնագործուած թաշկինակներ և այլն և այլն.

Ապսպրանք կ'ընդունինք Սիւրիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներէն.

ՏՕԲԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԺԸՆԷՎԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՐԼԻՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Աչքի, ականջի, քթի եւ կոկորդի ճիւանդութեանց
Ընդուն. ժամեր 9—12,30, 3—5,30, Կուրս փողոց.

GRASHAM
LIFE ASSURANCE SOC. LIMITED

Ապահովագրուեցէք Անգլիական հանրածանօթ կրէշամ ընկերութեան, եթէ կուզէք ապահովել Ձեր և Ձեր ընտանիքին ապագան.

Դիմել՝
Մ. Յ. Պօղոսեանին
Պ. Ֆիլիպ Տէրունեանի վաճառատունը

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ
- Ա. պէլ -

Կը պատրաստէ մեծ խնամքով նորաձեւ լոյսերով զեղարուեստական հարազատ լուսանկարներ մեծադիր նկարներ եւ քարթ փոսթալներ

Արուեստը իւրացուցած է Փարիզի մեծագոյն արուեստատան մէջ

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

Դիմել Ծովեզերք Զէյթունի փողոց
(9 avenue des Français)

Հիւանոց Օթէլ Պաղտատ
ՊԷՅՐՈՒԹ ՆԱԻԱՀԱՆԳՍՏԻ ԿԱՅՍԱՐԱՆԻՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԻՑ

Ելեքտրականութեամբ լուսաւորուած և որ կարասիներով ծովահայեաց ութեակներ, մատչելի գիներ, լաւ սպասարկութիւն, տաք և պաղ ջուրի բաղնիք և ընտանեկան մասնաւոր բաժիններ. Նաև դիւրութիւններ կ'ընծայէ ճամբորդներու, կը հայթայթէ նաւային տոմսեր և կ'առաջնորդէ մինչև նաւ.

Տէր և Տնօրէն
ՍՏԵՓԱՆ ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Կը փնտռուին Ազնիւ Գարսաժեան Հաճիգըզ Գօղոսեան, Սօլաք Տ. Լաբեփանեան, Սիրանուշ Կարապետ Կիւրեղեան, Հայկանուշ Կիւրեղեան, Վարդուհի Գարսաժեան, Վարդանուշ Գօղոսեան, Խաչիք Գասպարեան:

Լուր ունեցողները հաճին իմացնել Նիր Իսթ Բլիֆի.

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ԵՒ ԱՆՏԻՈՔԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԷՆ

Ալէքսանարէթի մեր գործակալն է Պ. Աստուր Արմատունի. Անտիոքի պ ործակալն է Պ. Վահան Գօչունեան.

Կը խնդրուի մեր բաժանորդներէն՝ անոնց վճարել իրենց տարեկան բաժնեգիները.

«ԱԶԴԱԿ»ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

"ՈՐԲԱՇԽԱՐՀԻ ԱՍՏԼԸ,,
Ամսաթերթ
ՄԵՐՁ. ԱՐԵՒ. ՈՐԲ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Բաժանորդագրութեան պայմանները
Պէյրութի համար, 50 Ս. Դ.
Սուրիոյ » 60 » »
Արտասահման 16 Ֆր.
Միացեալ Նահանգներ 80 Սենթ.
Հասցէ.
Red. "Vorpashkhari Astgh,,
B. P. No 245
Beyrouth.
Liban.
Բաժանորդագրուեցէ՛ք, եթէ կուզէք իմանալ Նոր Որբը.

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
10 ՅՈՒՆԻՍ 1927

Եգիպտ. ոսկի ս. դ.	635
Սթերլին	621
Տոլար	127
Օսմ. հնչ. ոսկի	559
Ֆրանս. » »	485
Անգլ. » »	620
Թրքական թղթր.	68
» » Գ. Օ.	115
» Արծաթ մէճիտ	52
Սուրիական ոսկեդրամ	17,87
Ֆր. Ֆօնս. 1886 ս. դրմ.	30,00
» 1903 »	18,00
» 1911 »	15,00

Սեպտեմբեր եղբարք
Թելեֆոն 1—38

ԻՆՉՊԷՍ ԱՆՑԱՑ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԸ
ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՐՈՍԸ ԼԻՆՏՊԷՐԳ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ԻՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

«Ընիւ-Յորք Թայմզ» մեծատոհմ սացած ըլլալով, սկսած է հրատարակել Լիսնզէրկի պատմութիւնը: Կը բաղնիք թարգմանաբար.—

Նպատակ չունիմ իմ օդանաւովս վերադառնալու Միացեալ Նահանգները: Ասիկա չի նշանակեր սակայն թէ վերջացուցած եմ մաւառնորդի տապարէզս: Եթէ այս պիտի ըլլար Աւլանտեանի վրայէն իմ թռիչքին նպատակը, վատահ եղէք որ ատոր չպիտի ձեռնարկէի: Ո՛չ, նպատակս է քանի մը թռիչքներ կատարել Եւրոպայի մէջ— պայմանաւ սակայն որ [illegible]

Փարիզ հասնիլ:

Ամէնէն առաջ պէտք է դիտել տամ հետեւեալը. Գրեթէ ամէն տեղ իմ բանալիս մասին կը խօսուի: Այս կարգի խնդիրներու մէջ բախտը չի բաւեր: Իրականին մէջ, հոս տրամադրուածս տակ ունէի ամենալաւագոյն օդանաւը. Նիւեորք—Փարիզ թռիչքը կատարելու համար: Շարքիչ մեքենաս և գործիքներս ամենալաւագոյններն էին: Կը կարծեմ թէ կրցայ լաւ օգտագործել զանոնք: Այն իրողութիւնը թէ ցամաք իջած ատեն, նրս դեռ սեռ քանակութեամբ պէնզին ունէի, ամէն պարագայի ցոյց կուտայ թէ չեմ գործած սխալ մը, որ աղեսաբեր եղաւ ուրիշներու համար:

Օդէն սակայն դանգատ չունիմ: Բոլոր նախանաբար օդերևութաբաններուն գուշակածին պէս չէր. տեղ տեղ ինծի ընուածէն շատ աւելի դէշ էր, ուրիշ տեղեր աւելի լաւ էր: Ինչո՞ւ չխոստովանիլ. ժամանակ մը այնքան դէշ էր, որ մտածեցի ետ դառնալ, բայց ինքնիրենս ըսի, որ թերևս աւելի դէշ օդի պիտի հանդիպիմ. յաւագոյն է յառաջանալ: Ու ճամբան շարունակեցի դէպի Փարիզ...:

Ինչպէս դիտէք, մենք— երբ մեծ կէսսմ, ըսել կուզեմ օդանաւս և ես— շատ յանկարծակի կերպով մեկնեցանք:

Հինդշաբթի կէսօրէս վերջ ժամը 4ին ունծի ըսուած էին թէ օդը լաւ պիտի ըլլար:

Որոշեցի երթալ: Օդը որ գրեթէ ամբողջ ճամբուս վրայ գեղեցիկ պիտի ըլլար. գրեթէ մեկնելու վայրկեանէս ուրուեցաւ: Ու եղերքի երկայնքին, մշուշի և անձրևի մէջ իջայ: Ուրախ իրիկուան դէմ Նիւֆաունտլէնտին ամ ցնելէ վերջ, օդը երթալով աւրուեցաւ, ու այսպէս շարունակուեցաւ մինչև արշալոյս: Յետոյ եկաւ սառնամանիքը, որ օդանաւորդի մը համար ամէնէն գէշ բանն է: Մեքենան պատող սառոյցի խաւը կրնայ քանի մը վայրկեանի մէջ ստիպել ձեզ վար իջնել: Ի զուր կը փորձէի ճամբաս փոխել, ձիւնի փոթորիկէն ազատիլ: Ալիքներուն մինչև երեք մետր ուռեցայ, յետոյ 3000 մեթր բարձրացայ: Առաւօտուն մնայն փոթորիկը կանգ առաւ և կարողացայ միջին բարձրութեան մը վրայ պահել ինքզինքս:

Նիւֆաունտլէնտը աչքս հեռանալէ վերջ շոգենաւ մը տեսայ, ուրիշ մէկ քանի հատի ալ հանդիպեցայ փոթորիկի պահուն: Սակայն ճամբու մնացեալ մասին, մինչև Իրլանտա մօտենալս, ուրիշ նաւ չտեսայ:

Եթէ կ'ուզէք, քիչ մը ալ շրջադիտաս (périscope) մասին խօսինք: Ինչ շատ չնեղեց, սակայն շատ օգտակար ալ չեղաւ, աչ և ձախ կողմս դրնալի շատ լաւ տեսնել, ինչ որ բոլորովին բաւական էր օվկիանոսին վրայ ճամբորդելու համար: Երկաթէս պաշտօնն էր առջևս գտնուող ուէ արգելք տեսնել: Անկէ դուրս, կը կրկնեմ թէ շատ քիչ գործածեցի զայն:

Առջևս կը գտնուէր քարտէսս, ինչպէս նաև գործիքներս, որոնք ամէն վայրկեան ցոյց կուտային ինծի թէ ո՛ւր կը գտնուէի: Այս գործիքները բաւական էին դիս 100 մղոնէ աւելի չչեղեցնելու համար իմ ճամբէս:

Ամենէն գժուարը գիշերային ճամբորդութիւնն էր: Նախ քուրքը զգալի եղաւ: Սակայն ատոր պատրաստուած էի: Օդանաւորդի պարզ հագուստ մը ունէի, սակայն խցիկիս ապակիները կը պաշտպանէին զիս:

(Շարունակելի)

Արտօնատէր՝
ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ